

Kapitola QR

Komora daňových poradců České republiky

Daňové poradenství. Obecná charakteristika Komory. Organizační struktura Komory. Daňoví poradci.

1. Daňové poradenství

Daňovým poradenstvím se podle zákona č. 523/1992 Sb., o daňovém poradenství a Komoře daňových poradců České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o daňovém poradenství“), rozumí poskytování právní pomoci a finančně ekonomických rad ve věcech daní, odvodů, poplatků a jiných plateb, jakož i ve věcech, které s daněmi přímo souvisejí. Tento zákon vyhrazuje činnost daňové poradenství toliko pro daňové poradce, případně též pro advokáty a auditory. Další osoby mohou daňové poradenství poskytovat pouze nahodile, nikoliv soustavně za účelem dosažení zisku.

Činnost daňových poradců je vyloučena z režimu živnostenského zákona,¹ není tedy živností, ale specifickou činností, tzv. komorovým povoláním.

2. Obecná charakteristiky Komory

Komora daňových poradců České republiky (dále jen Komora daňových poradců) je zřízena přímo zákonem o daňovém poradenství a má sídlo v Brně. Komora daňových poradců sdružuje všechny daňové poradce a eviduje obchodní společnosti a družstva, která mají daňové poradenství jako předmět podnikání zapsáno do obchodního rejstříku. Rozhoduje ve věcech oprávnění k výkonu daňového poradenství a o disciplinárních opatřeních. Členství v Komoře daňových poradců vzniká zápisem daňového poradce do seznamu.

Komora daňových poradců zejména chrání a prosazuje oprávněné zájmy daňových poradců, vytváří předpoklady pro zvyšování kvalifikace a profesionální úroveň daňových poradců, dohlíží na řádný výkon daňového poradenství, rozhoduje o žádosti o vykonání kvalifikační zkoušky, provádí tuto zkoušku a rozhoduje o sankcích. Spolupracuje se správcem daně v tom smyslu, že

¹ Zákon č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

je povinna navrhnout do třiceti dnů na vyžádání správce daně daňového poradce, kterého správce daně ustanoví zástupcem pro správu daní.

3. Organizační struktura Komory

Mezi orgány Komory daňových poradců patří valná hromada, presidium, dozorčí komise, disciplinární komise a zkušební komise. Valná hromada je nejvyšším orgánem Komory daňových poradců, přičemž mezi její kompetence patří zejména volba dalších orgánů Komory daňových poradců. Musí se konat alespoň jednou ročně. Právo zúčastnit se jednání valné hromady mají všichni členové Komory daňových poradců. K platnosti usnesení je potřebný souhlas nadpoloviční většiny přítomných členů.

4. Daňoví poradci

Daňové poradenství mohou poskytovat, jak již bylo uvedeno výše, obvykle pouze daňoví poradci zapsaní v seznamu daňových poradců vedeném Komorou daňových poradců. Daňové poradenství mohou vykonávat také obchodní společnosti nebo družstva, která daňové poradenství vykonávají pomocí daňových poradců, a která mají tuto činnost jako předmět podnikání zapsánu do obchodního rejstříku. Pro zápis do seznamu je třeba složit kvalifikační zkoušku.

Ke kvalifikační zkoušce je připuštěna pouze fyzická osoba, která má mimo jiné plnou způsobilost k právním úkonům, je bezúhonná, vysokoškolsky vzdělaná (minimálně bakalářský studijní program) a nemá pracovní, služební nebo jiný obdobný poměr ke státnímu orgánu nebo orgánu územní samosprávy, do jehož působnosti patří kontrola a rozhodování ve věcech daní. Kvalifikační zkouška se koná před zkušební komisí složené z poloviny ze zástupců státních finančních orgánů jmenovaných Ministerstvem financí ČR a z poloviny zejména z daňových poradců a dalších odborníků z ekonomické, daňové či právní teorie a praxe jmenovaných Komorou daňových poradců. Předseda zkušební komise je vždy zástupce státních finančních orgánů jmenovaných Ministerstvem financí ČR. Účelem kvalifikační zkoušky je zjistit úroveň znalostí potřebných k výkonu daňového poradenství, zejména úroveň znalostí z oboru finančního, správního, občanského a obchodního práva, financí a ekonomiky a účetnictví. O výsledku kvalifikační zkoušky rozhoduje zkušební komise hlasováním. Pokud žadatel kvalifikační zkoušku nebo její část nesloží, může ji konat znovu nejdříve po třech

měsících od posledního dne kalendářního měsíce, v němž zkušební komise rozhodla o výsledku. Za vykonání kvalifikační zkoušky se platí poplatek. Podrobnosti o obsahu a průběhu kvalifikační zkoušky a o výši poplatku upravuje Komora daňových poradců ve zkušebním řádu.

Daňové poradenství může v České republice poskytovat též státní příslušník členského státu Evropské unie, a to buď soustavně jako usazený daňový poradce zapsaný do seznamu daňových poradců, nebo dočasně či příležitostně jako hostující daňový poradce zaregistrovaný v seznamu daňových poradců. Bez zkoušky zapíše Komora daňových poradců do seznamu také občana jiného státu než členského státu Evropské unie, pokud splňuje podmínky stanovené mezinárodní smlouvou, kterou je Česká republika vázána, a prokáže, že je oprávněn poskytovat daňové poradenství ve státě, s nímž Česká republika uzavřela mezinárodní smlouvu, která ji zavazuje zajistit daňovým poradcům tohoto státu přístup k poskytování daňového poradenství.

Daňové poradenství se poskytuje na základě smlouvy uzavřené mezi daňovým poradcem (či obchodní společností nebo družstvem) a klientem. Výše odměny daňového poradce je stanovena dohodou, obvykle v rámci smlouvy. Je zakázáno sjednat odměnu jako podíl na docíleném snížení daně, daňové úspoře nebo daňové úlevě, popřípadě jako podíl na ukazatelích výsledku činnosti. Ani sjednání odměny formou věcného plnění není možné. Takové dohody by byly neplatné. Daňový poradce se při poskytování daňového poradenství podle smlouvy může dát zastoupit jiným daňovým poradcem. Při jednotlivých úkonech může daňového poradce zastoupit i jeho pracovník. Zastoupení v těchto případech však není možné, pokud klient se zastoupením vyjádří nesouhlas. Vůči správci daně a dalším subjektům se zastupující daňový poradce prokazuje plnou mocí.² Ta je vůči správci daně účinná od okamžiku jejího uplatnění u tohoto správce daně. Klient (zmocnitel) je povinen vymezit rozsah zmocnění tak, aby bylo zřejmé, k jakým úkonům, řízením nebo jiným postupům se plná moc vztahuje. Není-li rozsah zmocnění vymezen nebo není-li vymezen přesně, vyzve správce daně zmocnitele k úpravě plné moci a vyrozumí rovněž zmocněnce (daňového poradce). Plná moc je vůči správci daně účinná až po odstranění vad, avšak účinky podání učiněné ho zmocněncem na základě vadné plné moci zůstávají zachovány, pokud dojde k odstranění vad ve stanovené lhůtě. Zvolí-li si zmocnitel nového zmocněnce, vytváří daňový řád fikci, že okamžikem uplatnění nové plné moci u správce daně vypověděl plnou moc dosavadnímu zmocněnci v rozsahu, ve kterém byla udělena plná moc novému zmocněnci. Je třeba též doplnit, že platí zásada priority jednání daňového

² Srov. §§ 27-28 zákona č. 280/2009 Sb., daňový řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „daňový řád“)

subjektu: pokud v téže věci jedná zmocnitel i zmocněnec, je rozhodující jednání zmocnitele.

Daňový poradce může být jako zástupce též ustanoven správcem daně, a to například osobě, která nemá plnou procesní způsobilost k jednání při správě daní, pokud nemá zákonného zástupce nebo nemůže-li ji zákonný zástupce zastupovat, právnické osobě, která nemá osobu způsobilou jednat jejím jménem, osobě neznámého pobytu nebo sídla, nebo osobě stíženou přechodnou duševní poruchou, která jí brání při správě daní samostatně jednat. Zástupce v takovém případě navrhuje Komora daňových poradců a vybírá jej ze seznamu daňových poradců na vyžádání správce daně, a to do třiceti dnů od vyžádání. Předchozí souhlas zástupce se nevyžaduje.³

Daňový poradce je oprávněn a povinen chránit práva a oprávněné zájmy svého klienta. Je povinen jednat čestně a svědomitě, důsledně využívat všechny zákonné prostředky a uplatňovat vše, co podle svého přesvědčení a příkazu klienta pokládá za prospěšné. Je přitom vázán pouze zákony a dalšími obecně závaznými právními předpisy a v jejich mezích příkazy klienta. Nejčastějším benefitem zastupování z pohledu klientů je obvykle možnost podat daňové přiznání k daním důchodovým o tři měsíce později, než je řádný termín, tj. nejpozději do šesti měsíců po uplynutí zdaňovacího období. Plná moc udělená daňovému poradci (a též advokátovi) musí být u správce daně uplatněna před uplynutím původní tříměsíční lhůty. Prodloužená lhůta zůstává zachována i tehdy, pokud daňový poradce zemře nebo zanikne, nebo pokud dojde k vypovězení smlouvy mezi daňovým poradcem a klientem.⁴

Daňový poradce může zastupovat klienta též u soudu ve věcech týkajících se daňového poradenství, tj. jedná-li se o právní pomoc ve věcech daní, odvodů, poplatků a jiných plateb, nebo ve věcech, které s daněmi přímo souvisejí.⁵ Má právo vykonávat též činnost insolvenčního správce podle zákona o insolvenčních správcích.⁶

Daňový poradce je povinen zachovávat mlčenlivost o všech skutečnostech, o nichž se dozvěděl v souvislosti s výkonem daňového poradenství. Této povinnosti, a to i pro účely trestního řízení, jej může zprostit pouze klient, avšak i v tomto případě je daňový poradce povinen zachovat mlčenlivost, pokud je to v zájmu klienta. Povinnost mlčenlivosti se nevztahuje na případy zákonem uložené povinnosti překazit a oznámit spáchání trestného činu. Porušením povinnosti mlčenlivosti není plnění povinností vůči příslušnému orgánu podle

³ Srov. § 26 daňového řádu.

⁴ Srov. § 136 odst. 2 daňového řádu.

⁵ Srov. § 35 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů.

⁶ Zákon č. 312/2006 Sb., o insolvenčních správcích, ve znění pozdějších předpisů.

zákona o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu.⁷ Správce daně může vstupovat do prostor, v nichž se mohou nacházet písemnosti, které obsahují skutečnosti, na něž se vztahuje povinnost mlčenlivosti daňového poradce, pouze za přítomnosti daňového poradce, který je povinností mlčenlivosti vázán. Správce daně se může s obsahem písemností, o nichž daňový poradce prohlásí, že obsahují skutečnosti, na něž se vztahuje povinnost mlčenlivosti advokáta, seznámit pouze za přítomnosti a se souhlasem zástupce Komory daňových poradců, kterého na základě žádosti správce daně ustanoví její prezident z řad jejích zaměstnanců nebo z řad daňových poradců. Souhlas komory daňových poradců lze nahradit na návrh správce daně rozhodnutím soudu.⁸

Daňový poradce musí být při výkonu daňového poradenství pojištěn; musí mít uzavřenou smlouvu o pojištění odpovědnosti za škodu, která by mohla vzniknout v souvislosti s výkonem daňového poradenství. Odpovídá totiž klientovi za škodu, která mu v souvislosti s výkonem daňového poradenství vznikla. Odpovědnosti se zproští pouze tehdy, prokáže-li, že škodě nemohl zabránit ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze na něm požadovat.

⁷ Zákon č. 253/2008 Sb., o některých opatřeních proti legalizaci výnosů z trestné činnosti a financování terorismu, ve znění pozdějších předpisů.

⁸ Srov. § 255 daňového řádu.